

مطالعه رتبه‌بندی احتمال وقوع جنگ نرم با رویکرد آینده‌نگری

مصطفی فلاحتی نژاد^۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۲۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۰۳

چکیده

آینده‌پژوهی در حوزه تهدیدات نرم با توجه به جنبه‌های مختلف مربوط به نیروهای محرک از جمله عوامل اجتماعی، اقتصادی و سیاسی امری چندوجهی توأم با پویایی است. دشمن به‌منظور مقابله با صدور انقلاب اسلامی به سایر کشورها و تبعات آن برای استکبار جهانی جنگ سخت را مورد آزمون قرار داد و پس از ناکامی در این حوزه، جنگ نرم را علی‌رغم پیچیدگی‌های آن به‌عنوان یک راهبرد برای تغییر نظام سیاسی ایران در دستور کار قرار داد. در این پژوهش تلاش شده است تا عوامل مؤثر بر به‌وجود آمدن جنگ نرم و پیش‌بینی زمان وقوع و نحوه انجام آن بررسی شود. بدین‌منظور پس از سناریونویسی، روابط بین سناریوهای مختلف به‌منظور درک روابط سناریوها برای رسیدگی مؤثر به چالش‌ها و دستیابی به الگویی مطلوب در حوزه پیش‌بینی تهدیدات نرم دشمن بررسی می‌شود. تمام مؤلفه‌ها در حوزه جنگ نرم با ارزش‌گذاری نخبگانی صورت کمی به خود گرفته و نتیجه را به‌صورت کمی و مقایسه‌پذیر فراهم می‌کند.

کلیدواژه‌ها: تهدید نرم، آینده‌نگری، سناریوپردازی، دشمن، قدرت نرم.

۱. دانشجوی دکتری ریاضی، دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

mostafafalahatynejad@gmail.com

مقدمه

تحلیلگران و مقامات ارشد سیاسی همواره به دنبال پیش‌بینی عملکرد دشمن در حوزه جنگ سخت بوده‌اند. اکنون با توجه به گسترش ابعاد جنگ به دیگر حوزه‌ها از جمله جنگ نرم، پیش‌بینی زمان و نحوه وقوع آن از اهمیت خاصی برخوردار است. اگرچه پیش‌بینی جنگ نرم با توجه به مؤلفه‌های مختلف و روابط درهم‌تنیده و عدم قطعیت‌های متغیرهای آن به سادگی امکان‌پذیر نیست، اما به جهت اهمیت و میزان تأثیر آن در ارکان سیاسی یک کشور پرداختن به این موضوع و یافتن پاسخ‌هایی هرچند غیرقطعی اما محتمل ضرورت دارد. در جنگ نرم کشف بازیگران، آرایش و گسترش دشمن مشکل بوده و کمتر موجب برانگیختن و عکس‌العمل می‌شود. در تهاجم نظامی شما طرفتان را می‌شناسید، دشمنان را می‌بینید؛ اما در تهاجم معنوی، تهاجم فرهنگی، تهاجم نرم، شما دشمن را در مقابل چشمتان نمی‌بینید (بیانات معظم رهبری (مدظله‌العالی)، ۱۳۸۸/۰۲/۲۲).

در این مقاله ابتدا پیشران‌های جنگ نرم و سناریوهای مختلف بررسی می‌شوند، سپس به تجزیه و تحلیل و ارتباط سناریوها با پیشران‌های جنگ نرم پرداخته می‌شود. در انتها الگویی به‌منظور تبدیل مجموعه تهدیدات نرم به شکل عملیاتی خود یعنی «جنگ نرم» ارائه می‌گردد.

۱. مبانی نظری

جنگ از دیدگاه حقوق بین‌الملل و جامعه‌شناسان رویارویی نظامی است؛ بنابراین در حقوق بین‌الملل، جنگ به‌عنوان ابزار سیاست ملی، مجموعه عملیات و اقدامات قهرآمیز مسلحانه‌ای است که در چارچوب مناسبات کشورها (دو یا چند کشور) روی می‌دهد (ضیایی بیگدلی، ۱۳۶۳).

محققان مطالعات امنیتی، از جمله «باری بوزان» جنگ را کشمکش مسلحانه میان دو طرف یا بیشتر دانسته‌اند که معمولاً بر سر اهداف سیاسی درمی‌گیرد (مک لین، ۱۳۸۱). در جنگ به‌معنای عام مانند جنگ دیپلماتیک، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی نفس رویارویی مهم است که با ابزارهای دیگر حادث می‌شود. چنانکه برخی محققان مانند «جومینی» برای جنگ، اشکال متعددی نظیر جنگ مداخله‌جویانه، جنگ عقاید، جنگ ملی و ... ذکر کرده‌اند (کرکی، ۱۳۸۷).

جنگ نرم عبارت است از هرگونه اقدام روانی، تبلیغاتی، رسانه‌ای و فرهنگی که جامعه و گروه هدف را نشانه می‌گیرد و بدون درگیری نظامی و اعمال خشونت، رقیب را به انفعال یا شکست وا می‌دارد. جنگ نرم در پی شکست اندیشه و تفکر جامعه هدف است تا حلقه‌ای فکری و فرهنگی آن را سست کند و با بمباران خبری و تبلیغاتی در نظام سیاسی - اجتماعی حاکم، تزلزل و بی‌ثباتی

پدید آورد (ماه‌پیشانیان، ۱۳۸۶). در تعریفی دیگر، جنگ اعمال قدرت نرم برای شکل‌دهی به باورها، ارزش‌ها، هنجارها، ادراکات، انتظارات، ارجحیت‌ها، انتخاب الگوهای رفتاری فردی و اجتماعی، به‌منظور همسازی، تنظیم، کنترل و تغییر هویت سوژه انسانی و جهان ذهنی در راستای تأمین اهداف و تحقق نتایج مطلوب معرفی شده است (دهقایی فیروزآبادی، ۱۳۹۰).

مفهوم جنگ نرم از جمله مفاهیم توسعه‌نیافته در روابط بین‌الملل و مطالعات امنیتی است که به صورت مختلفی تعریف می‌شود. با بررسی مجموعه ادبیات مربوط به جنگ نرم و تهدید نرم، دست‌کم چهار برداشت به‌دست می‌آید: اول، تهدید نرم به‌عنوان عملیات روانی دشمن علیه افکار عمومی خودی است؛ با این دیدگاه، تهدید نرم مساوی مجموعه تهاجمات روانی - تبلیغاتی یک کشور علیه کشوری دیگر است. دوم، تهدید نرم مساوی اقدامات پنهان و توطئه‌آمیز دستگاه‌های امنیتی حریف علیه جامعه خودی است؛ با این دیدگاه، تهدید نرم مجموعه عملیات پنهانی تلقی می‌شود که توسط دستگاه‌های اطلاعاتی به‌اجرا درمی‌آید. سوم، تهدید نرم نوعی هدف گرفتن بنیان‌های ذهنی و اعتقادی سیستم سیاسی خودی از سوی محافل روشنفکری یا سایر مراجع فکری و مؤسسات فرهنگی است. چهارم، تهدید نرم به‌عنوان ناآرامی‌های اجتماعی گسترده با هدف براندازی سیستم سیاسی خودی به‌شمار می‌آید (حسینی، ۱۳۹۰، ص. ۸۳).

جنگ نرم را می‌توان آخرین حلقه از سلسله راهبردهای نظام سلطه برای تغییر حکومت‌های ناهمسو با منافعشان به‌ویژه در جهان سوم دانست. حلقه‌های پیشین این سلسله را می‌توان دکترین‌هایی همچون «براندازی و ضدبراندازی»، «شورشگری و ضدشورشگری» و «جنگ کم‌شدت» نام برد (سراج، ۱۳۸۷، ص. ۴۲).

امروزه رهیافت تقابل‌گرایی و خشونت‌محور با محوریت اقدامات نظامی در نظام بین‌الملل جای خود را به رویکرد نرم‌افزاری و جنگ نرم داده است. این رهیافت توسط مراکز مطالعاتی و مؤسسات وابسته به بنیان‌های غرب اشاعه یافته و توسط مؤسساتی همچون «کمپته خطر کنونی»، «بنیاد اعانه ملی برای دموکراسی»، «مؤسسه هوور» و «بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها» ترویج شده است (عبدالله‌خانی، ۱۳۸۵، ص. ۳۹).

جنگ نرم، مجموعه تدابیر و اقدام‌های ازپیش‌اندیشیده فرهنگی، سیاسی و اجتماعی کشورهاست که بر نظرها، نگرش‌ها، انگیزش‌ها و ارزش‌های مخاطبان (اعم از حکومت‌ها، دولت‌ها، گروه‌ها و مردم کشورهای خارجی) تأثیر می‌گذارد و در بلندمدت موجب تغییر منش،

رفتار و کنش‌های فردی و اجتماعی آنان می‌گردد (الیاسی، ۱۳۸۸). جنگ نرم در برابر جنگ سخت در حقیقت شامل هرگونه اقدام روانی و تبلیغات رسانه‌ای است که جامعه هدف یا گروه هدف را نشانه می‌گیرد و بدون درگیری نظامی و شلیکی، رقیب را به انفعال یا شکست وامی‌دارد (افتخاری، ۱۳۸۷). هر اقدام غیرخشونت‌آمیز که ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هدف را مورد هجوم قرار می‌دهد تا در صورت پیروزی موجب تغییر در الگوهای جدید شود که با الگوهای رفتاری نظام حاکم تعارض دارد (کرمی، ۱۳۸۷، ص. ۳).

در سیاست معاصر، جنگ نرم مورد استفاده کشورها قرار گرفته است و از دستگاه حاکم و حامیان آن برای تکثیر اطلاعات مخرب و یا از نظر ایدئولوژیکی «براندازانه» استفاده می‌شود. ایده‌ها و محصولات فرهنگی در داخل ایران از طریق رسانه‌های دیجیتال، شبکه‌ای و ... در دسترس می‌باشند. عبارت «جنگ نرم» اولین بار در آغاز قرن بیست‌ویکم پدیدار شد. بین سال‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۰۵، مقامات ایرانی ۱۰ بار به جنگ نرم اشاره کردند؛ طی یک سال این رقم بین سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ دوبرابر شد و پس از آن به سه‌برابر رسید. مقامات دولتی چندین بار در روز از جنگ نرم استفاده می‌کردند (Barzin, 2011).

نای «قدرت نرم» را به‌عنوان «توانایی به‌دست آوردن آنچه می‌خواهید از طریق جذب» به‌جای اجبار یا پرداخت تعریف می‌کند. جذابیت فرهنگ یک کشور و آرمان‌های سیاسی قدرت نرم را تشکیل می‌دهند و تبدیل مفاهیم غربی به محصولات فرهنگی به‌منظور جنگ نرم صورت می‌پذیرد (Nye, J. S., 2019).

این مفهوم در چارچوب جنگ سرد ظهور کرد، که طی آن هنر و فرهنگ آمریکایی (مانند جاز و جنبش اکسپرسیونیسم انتزاعی آوانگارد) پایه‌گذاری شد و به سراسر جهان برای مصرف جهانی صادر و ارزش‌های آزادی فکری و به‌طور گسترده‌تر لیبرال دموکراسی مدرن را از طریق ابراز وجود و خلاقیت ترویج می‌کند. این نقطه مقابل آلترناتیو پیشنهادی اتحاد جماهیر شوروی کمونیستی بود (Stonor See Frances, 2000).

محصولات فرهنگی همچنان در مقادیر زیاد تولید می‌شوند و به‌طور تهاجمی به سایر نقاط جهان عرضه می‌شوند. به‌همین دلیل است که واژه‌های قدرت نرم و دیپلماسی فرهنگی با امپریالیسم فرهنگی و تبلیغات مرتبط می‌شوند.

۱-۱. قدرت نرم

قدرت نرم برآیند تصویرسازی مثبت، ارائه چهره موجه از خود، کسب اعتبار در افکار عمومی

داخلی و خارجی، قدرت تأثیرگذاری غیرمستقیم توأم با رضایت بر دیگران، اراده دیگران را تابع اراده خویش ساختن و مؤلفه‌هایی از این سنخ است. قدرت نرم معمولاً در مقابل قدرت نظامی و تسلیحاتی و در مواردی قدرت اقتصادی و به عبارتی قدرت سخت و خشن به کار می‌رود. جوزف نای در تعریف آن می‌گوید: «توانایی یک کشور بر وادار کردن کشورهای دیگر به اینکه همان چیزی را بخواهند که او می‌خواهد و آن هم از راه جاذبه‌های فرهنگی و ایدئولوژیک که خود در اختیار دارد» (حسنخانی، ۱۳۸۴، ص. ۱۳۸).

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در این خصوص می‌فرماید: «هدف‌هایی که آنها دنبال می‌کردند، در درجه اول، سقوط انقلاب و سقوط نظام جمهوری اسلامی بود. هدف اول، براندازی بود. هدف بعدی این بود که اگر براندازی نظام جمهوری اسلامی تحقق پیدا نکند، انقلاب را استحاله کنند؛ یعنی صورت انقلاب باقی بماند، اما باطن انقلاب، سیرت انقلاب، روح انقلاب از بین برود» (مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، ۱۳۸۹/۱۱/۱۵).

مفهوم «قدرت نرم» به توانایی یک کشور اشاره دارد. متقاعد کردن دیگران برای انجام آنچه از طریق جذابیت می‌خواهد نه از طریق اجبار یا انگیزه‌های اقتصادی. در واقع قدرت و توانایی است که تأثیرگذاری بر تصمیمات و اقدامات دیگران را برای به دست آوردن آن نتیجه‌ای که یک کشور، گروه یا فرد می‌خواهد، حاصل کند (Jones, S. G., & Newlee, D., 2022).

قدرت نرم مبتنی بر سه مرحله است:

۱. طبقه‌بندی انواع مختلف قدرت نرم در روابط بین‌الملل؛

۲. تمایز بین منابع نرم و منابع سخت؛

۳. نظریه‌های انحراف قدرت نرم از منابع، پس از توسعه نظریه قدرت نرم (Lee, G., 2009).

قدرت نرم توانایی تأثیرگذاری بر دیگران برای به دست آوردن نتایج مورد نظر، جذب و اقناع به جای اجبار یا پرداخت است. قدرت نرم یک کشور متکی بر منابع فرهنگ، ارزش‌ها و سیاست‌های آن است. دیپلماسی عمومی هوشمند مستلزم درک نقش، اعتبار، انتقاد از خود و جامعه مدنی در تولید قدرت نرم است. فناوری‌های جدید سایبری و ابزارهای دیگر برای برهم زدن فرایندهای سیاسی در دموکراسی‌ها، سؤالاتی در مورد مرزهای قدرت نرم و سیاست‌های مناسب برای آن مطرح می‌کنند (Nye, J. S., 2019).

بررسی مفهوم قدرت نرم با تمرکز ویژه بر روی ماهیت و منابع آن و همچنین مقایسه دقیق

قدرت نرم و قدرت سخت می‌تواند بیش‌ازپیش کاربرد قدرت نرم را توصیف کند (Fan, Y., 2008).

یکی از دلایل افول قدرت نرم آمریکا در اروپا در دهه گذشته این است که از زمان پایان جنگ سرد، به عقیده بسیاری از کارشناسان قدرت نرم اهمیت خود را از دست داده است؛ زیرا دشمن قدیمی (اتحاد جماهیر شوروی) دیگر در آن حضور ندارد. اما چگونه می‌توان قدرت نرم را اندازه‌گیری کرد؟ مطالعه‌ای توسط مؤسسه «رند» نشان می‌دهد بهترین شاخص جذابیت یک کشور (قدرت نرم) ممکن است در پاسخ به این سؤال که «دوست داری در کجا به‌جز کشور خود زندگی کنی؟» باشد (Treverton and Jones, 2005).

قدرت نرم منفی در بسیاری از موارد، تجلی یا ریزش قدرت سخت است. منفی‌ترین قدرت، اجبار است که ترس را افزایش می‌دهد و در عین حال جذابیت را کاهش می‌دهد (Cristo, 2005).

۱-۲. پیشران‌های تهدید نرم

سناریونویسی در جنگ نرم ابتدا نیازمند شناخت پیشران‌ها در این حوزه است. در این مقاله سناریوپردازی براساس نیروهای محرک اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و امنیتی است.

۱-۲-۱. **پیشران اقتصادی:** این پیشران با عملیات و دخالت در فرایندهای اقتصادی و مالی کشور موجب فشار معیشتی به جامعه هدف می‌شود و زمینه را برای سوءاستفاده دشمن در بستر جنبش‌های اعتراضی مردم فراهم می‌آورد.

۱-۲-۲. **پیشران سیاسی:** این پیشران با استفاده از ظرفیت گروه‌ها و احزاب مخالف داخل کشور و ایجاد اتحاد در زمان لازم، جنبش‌هایی مطالبه‌گرانه با چاشنی خشونت صورت می‌دهد. به‌عنوان نمونه در فتنه ۸۸، دشمن در بستر انتخابات با ایجاد همبستگی در گروه‌های مخالف با اسم رمز «قلب بزرگ» توانست حرکت اعتراضی مردم را به اغتشاشات غیرقابل کنترل مبدل کند.

۱-۲-۳. **پیشران اجتماعی:** این پیشران با استفاده از القای بی‌هویت‌سازی و تغییر نگرش مردم نسبت به زندگی، به‌مرور هویت ملی را کمرنگ نموده و از نظر روانی و ذهنی بستر را برای سرسپردگی جامعه فراهم می‌کند. با این روند سرمایه اجتماعی که باید در خدمت اعتلای کشور قرار گیرد آلت دست دشمن می‌شود.

۱-۲-۴. **پیشران فرهنگی:** این پیشران با استفاده از رواج فرهنگ غربی، لیبرالیسم، مکتب‌های نوظهور و... بنیان‌های اعتقادی ایرانی-اسلامی را سست نموده و بستر را برای تغییر نظام سیاسی از مردم‌سالاری دینی به نظام سکولار مانند ترکیه فراهم می‌کند.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در این خصوص فرمودند: «یکی از راه‌های تهاجم فرهنگی این بوده است که سعی کنند جوان‌های مؤمن را از پابندی‌های متعصبانه به ایمان، که همان چیزهایی است که یک تمدن را نگه می‌دارد، منصرف کنند؛ همان کاری را که در اندلس، در قرن‌های گذشته کردند. یعنی جوان‌ها را در عالم به فساد و شهوترانی و می‌گساری و این چیزها مشغول کردند» (مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، ۱۳۷۱/۰۵/۲۱).

۱-۲-۵. پیشران امنیتی: این پیشران توسط دستگاه‌های اطلاعاتی دشمن طراحی و با استفاده از عوامل نفوذی خود موجب اخلال در نظام اقتصادی و اداری می‌شوند. به‌عنوان نمونه با اختلال در سیستم‌های پمپ بنزین موجب نارضایتی مردم و تلقین ناکارآمدی دولت در جامعه شدند.

۲. روش پژوهش

۱-۲. سناریونویسی

براساس پیشران‌های جنگ نرم، سناریوهای احتمالی براساس پژوهشی (نائینی، ۱۳۸۹، ص. ۲۴)

به‌صورت زیر پیشنهاد می‌شود:

۱. ایجاد حس نارضایتی در قشر خاکستری جامعه؛
۲. افزایش امید مخالفان حکومت به تغییر سیاسی نظام؛
۳. القای ناکارآمدی دولت در مدیریت کشور؛
۴. القای ناتوانی کنترل امنیت به مخالفان حکومت؛
۵. سلب پاسخگویی به‌موقع رسانه‌های داخلی به هجمه‌های سنگین رسانه‌ای و تبلیغاتی؛
۶. ایجاد تفرقه و چندصدایی در خواص جامعه؛
۷. ترغیب افراد و گروه‌ها به‌منظور تحریم انتخابات جهت عدم نمایش مشروعیت نظام؛
۸. تکیه بر نقاط ضعف دولت و القای ناکارآمدی آن؛
۹. ترور شخصیت رهبر فعلی در ابعاد رهبری؛
۱۰. تحریک شکاف بین قوا و دستگاه‌ها با عملیات روانی؛
۱۱. سازماندهی احزاب و گروه‌های مخالف اعم از لیبرال‌ها و تجزیه‌طلب‌ها به‌منظور بهره‌برداری در موقعیت مناسب؛
۱۲. همسو کردن احزاب و گروه‌های مخالف به‌منظور رسیدن به یک هدف مشترک ولو با گرایش‌های متفاوت؛

۱۳. سازماندهی و بسیج اجتماعی گروه‌های معارض؛
۱۴. همگرایی و انسجام میان گرایش‌های مختلف معارضین؛
۱۵. ایجاد رهبر فردی یا شورای رهبری واحد برای گروه‌های مخالف؛
۱۶. القای وضع بسیار مطلوب زندگی در خارج از ایران؛
۱۷. حمایت مالی و اقتصادی خارجی از احزاب و گروه‌های مخالف جمهوری اسلامی ایران؛
۱۸. حمایت سیاسی و دیپلماتیک با استفاده از نشست‌های جهانی و سازمان ملل متحد؛
۱۹. مدیریت یکپارچه رسانه‌های خارجی به منظور فریب افکار عمومی؛
۲۰. حمایت امنیتی و اطلاعاتی خارجی از گروه‌های معارض؛
۲۱. اعمال فشار اقتصادی خارجی علیه دولت؛
۲۲. القای ناکارآمدی دین در اداره جامعه؛
۲۳. ترویج نسبی‌گرایی؛
۲۴. کاهش خودباوری ملی؛
۲۵. رواج فمینیسم؛
۲۶. افزایش گسست ملی؛
۲۷. افزایش سلفی‌گری؛
۲۸. تغییر نگرش به پوشش؛
۲۹. ایجاد آمادگی برای نافرمانی مدنی؛
۳۰. کاهش اعتماد به رسانه ملی (نائینی، ۱۳۸۹، ص. ۲۴).

۲-۲. الگوی پیشنهادی

در الگوی پیشنهادی که از روش topsis استفاده شده است، ابتدا سناریوهای احتمالی در قالب پرسشنامه در اختیار نخبگان اعم از اساتید علوم سیاسی، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، علوم شناختی، اقتصادی، سیاسی و مدیران و محققین امنیتی و فرهنگی قرار می‌گیرد. نخبگان بایستی به هر سناریو نمره‌ای از صفر تا ۱۰ براساس میزان موفقیت سناریو مذکور در جامعه تا پنج سال آینده ارائه دهند. از طرفی به هر سناریو وزنی باتوجه به میزان تأثیر در وقوع جنگ نرم اختصاص دهند، به طوری که مجموع ضرایب برابر یک گردد. سپس میانه و میانگین نمرات اختصاص‌یافته توسط نخبگان محاسبه می‌شود، در صورت حداکثر اختلاف ۱۰ درصد بین میانه و میانگین از روابط زیر استفاده

می‌شود. در غیر این صورت با توجه به چولگی‌های مثبت و منفی به وجود آمده با حذف داده‌های پراکنده توزیع مقادیر متقارن شده و از روابط زیر استفاده می‌شود.

$X_{im} = m$ اختصاص میزان موفقیت سناریو i توسط نخبه m $X_{im} = [0, 10]$

$m =$ شماره نخبه

$W_i =$ وزن سناریو i در تابع هدف

$\sum_{i=1}^n W_i = 1$ تعداد سناریوها $n =$

$\bar{X}_i = \frac{\sum_{m=1}^m X_{im}}{m}$ میانگین نمرات اختصاص یافته توسط تمامی نخبگان برای سناریو i

اکنون تابع هدف به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$y = \frac{\sum_{i=1}^n W_i * \bar{X}_i}{n}$$

$$Y = (\sum_{i=1}^n W_i * X_i) / n$$

y ، عددی است که احتمال وقوع جنگ نرم را نشان می‌دهد و عددی بین صفر و یک است. در واقع صفر نشان دهنده عدم انجام موفقیت‌آمیز سناریوها به طور کامل است و یک انجام موفقیت‌آمیز سناریوها به طور کامل است. در تابع هدف فرض بر این است که وزن تمامی سناریوها غیر صفر است.

۳. تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های پژوهش

آزمایش مدل احتمال موفقیت آمیز بودن جنگ نرم

در صورتی که سناریوهای پیشنهاد شده (۳۰ سناریو) در اختیار ۱۰ (m=۱۰) نخبه قرار بگیرند،

نتیجه به صورت زیر حاصل خواهد شد:

Xim/m	نخبه ۱	نخبه ۲	نخبه ۳	نخبه ۴	نخبه ۵	نخبه ۶	نخبه ۷	نخبه ۸	نخبه ۹	نخبه ۱۰
X1m	۲	۱,۵	۳	۲,۲۵	۴	۷	۱	۹	۳	۳
W1	۰,۰۷	۰,۰۱	۰,۰۳	۰,۰۴	۰,۰۱	۰,۰۲	۰,۰۱	۰,۰۳	۰,۰۳	۰,۰۱
X2m	۴	۷	۲,۵	۳	۸	۳,۵	۵	۷	۶	۱
W2	۰,۰۳	۰,۰۴	۰,۰۱	۰,۰۲	۰,۰۲	۰,۰۳	۰,۰۴	۰,۰۲	۰,۰۴	۰,۰۷
X3m	۶	۸	۶	۳	۲	۱	۴	۴,۵	۵	۵,۵
W3	۰,۰۱	۰,۰۲	۰,۰۱	۰,۰۱	۰,۰۴	۰,۰۱	۰,۰۷	۰,۰۷	۰,۰۲	۰,۰۳
X4m	۷	۸	۷,۵	۹	۶	۴	۵	۳,۶	۷,۶	۴,۲
W4	۰,۰۴	۰,۰۱	۰,۰۴	۰,۰۷	۰,۰۷	۰,۰۴	۰,۰۲	۰,۰۱	۰,۰۱۵	۰,۰۲
X5m	۱,۵	۶,۳	۵	۴,۱	۲,۳	۷,۶	۸,۲	۶,۳	۵	۳
W5	۰,۰۲	۰,۰۳	۰,۰۲	۰,۰۳	۰,۰۳	۰,۰۷	۰,۰۳	۰,۰۴	۰,۰۱	۰,۰۴
X6m	۷	۳	۶	۳	۲	۳	۶	۷	۸,۷	۹
W6	۰,۰۱	۰,۰۱۵	۰,۰۰۵	۰,۰۱	۰,۰۱۵	۰,۰۱	۰,۰۱	۰,۰۱۵	۰,۰۰۵	۰,۰۱۵
X7m	۲	۴	۶	۴	۹	۵	۳	۴	۶	۹
W7	۰,۰۱	۰,۰۱	۰,۰۱۵	۰,۰۱۵	۰,۰۱	۰,۰۱۵	۰,۰۱۵	۰,۰۱	۰,۰۱	۰,۰۱۵
X8m	۶	۸	۹	۱	۹	۸	۳	۸	۸	۸
W8	۰,۰۱۵	۰,۰۰۵	۰,۰۱	۰,۰۱۵	۰,۰۱	۰,۰۱۵	۰,۰۱۵	۰,۰۱۵	۰,۰۱۵	۰,۰۱
X9m	۲,۳	۲,۷	۹,۸	۴,۲	۳,۶	۹,۷	۸	۷	۴	۳
W9	۰,۰۰۵	۰,۰۱۵	۰,۰۱	۰,۰۰۵	۰,۰۱۵	۰,۰۱	۰,۰۱	۰,۰۰۵	۰,۰۱	۰,۰۰۵
X10m	۲,۷	۳	۷	۷,۵	۹,۸	۵	۴	۳	۲	۱
W10	۰,۰۱۵	۰,۰۲۵	۰,۰۱۲	۰,۰۳	۰,۰۲۵	۰,۰۰۵	۰,۰۰۵	۰,۰۲۵	۰,۰۱۸	۰,۰۱
X11m	۲	۱,۵	۳	۲,۲۵	۴	۷	۱	۹	۳	۳
W11	۰,۰۲۵	۰,۰۱۸	۰,۰۱۱	۰,۰۱	۰,۰۱۲	۰,۰۲۵	۰,۰۲۵	۰,۰۱	۰,۰۲۵	۰,۰۱۸
X12m	۴	۳	۷	۸	۹	۱۰	۹	۸	۴	۳
W12	۰,۰۱۸	۰,۰۱۲	۰,۰۲۵	۰,۰۱۲	۰,۰۳	۰,۰۱۱	۰,۰۱۲	۰,۰۱۸	۰,۰۳	۰,۰۲۵
X13m	۸	۵	۶	۷	۸	۷	۶	۳	۸	۲

Xim/m	نخبه ۱	نخبه ۲	نخبه ۳	نخبه ۴	نخبه ۵	نخبه ۶	نخبه ۷	نخبه ۸	نخبه ۹	نخبه ۱۰
W13	۰,۰۱۲	۰,۰۱۱	۰,۰۱۸	۰,۰۲۵	۰,۰۱۱	۰,۰۱۲	۰,۰۱۱	۰,۰۱۱	۰,۰۱۲	۰,۰۱۲
X14m	۲	۸	۵	۲	۲	۵	۵	۲	۳	۸
W14	۰,۰۱۱	۰,۰۱۹	۰,۰۰۲	۰,۰۱۱	۰,۰۱۸	۰,۰۰۲	۰,۰۱۸	۰,۰۱۲	۰,۰۱۱	۰,۰۱۹
X15m	۴	۵	۵	۶	۶	۶	۸	۹	۷	۶
W15	۰,۰۱۹	۰,۰۰۲	۰,۰۱۹	۰,۰۲۶	۰,۰۰۲	۰,۰۱۸	۰,۰۱۹	۰,۰۰۳	۰,۰۱۹	۰,۰۱۱
X16m	۷	۵	۲	۹	۸	۴	۵	۳	۹	۴
W16	۰,۰۰۴	۰,۰۲۶	۰,۰۰۳	۰,۰۱۹	۰,۰۲۶	۰,۰۱۹	۰,۰۲۶	۰,۰۱۹	۰,۰۲۶	۰,۰۰۴
X17m	۷	۸	۶	۵	۸	۶	۵	۴	۳	۷
W17	۰,۰۰۲	۰,۰۰۴	۰,۰۲۸	۰,۰۰۳	۰,۰۱۹	۰,۰۲۶	۰,۰۰۲	۰,۰۲۶	۰,۰۰۴	۰,۰۰۳
X18m	۴	۵	۶	۲	۳	۸	۹	۶	۸	۲
W18	۰,۰۲۶	۰,۰۰۷	۰,۰۲۶	۰,۰۰۲	۰,۰۰۴	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۰۰۴	۰,۰۰۲	۰,۰۲۶
X19m	۳	۳	۲	۷	۸	۹	۶	۷	۶,۴	۳
W19	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۰۲۸	۰,۰۰۳	۰,۰۰۴	۰,۰۰۳	۰,۰۰۲	۰,۰۲۸	۰,۰۰۲
X20m	۸	۵	۶	۷	۸	۷	۶	۳	۸	۲
W20	۰,۰۲۸	۰,۰۲۸	۰,۰۱۳	۰,۰۰۴	۰,۰۲۸	۰,۰۰۳	۰,۰۲۸	۰,۰۱۷	۰,۰۱۳	۰,۰۲۸
X21m	۲	۸	۵	۲	۲	۵	۵	۲	۳	۸
W21	۰,۰۱۳	۰,۰۱۷	۰,۰۰۳	۰,۰۱۳	۰,۰۱۷	۰,۰۰۳	۰,۰۱۳	۰,۰۲۸	۰,۰۱۷	۰,۰۱۳
X22m	۴	۵	۵	۶	۶	۶	۸	۹	۷	۶
W22	۰,۰۱۷	۰,۰۱۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۱۳	۰,۰۱۷	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۲۱	۰,۰۰۳
X23m	۷	۵	۲	۹	۸	۴	۵	۳	۹	۴
W23	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۱۷	۰,۰۲۱	۰,۰۰۳	۰,۰۱۳	۰,۰۱۷	۰,۰۱۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳
X24m	۴	۷	۲,۵	۳	۸	۳,۵	۵	۷	۶	۱
W24	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۲۱	۰,۰۱۷	۰,۰۲۱	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۹	۰,۰۲۱
X25m	۶	۸	۶	۳	۲	۱	۴	۴,۵	۵	۵,۵
W25	۰,۰۲۱	۰,۰۰۹	۰,۰۱۶	۰,۰۲۵	۰,۰۰۹	۰,۰۲۱	۰,۰۰۹	۰,۰۰۹	۰,۰۲۵	۰,۰۰۹
X26m	۷	۸	۷,۵	۹	۶	۴	۵	۳,۶	۷,۶	۴,۲
W26	۰,۰۰۹	۰,۰۲۱	۰,۰۰۹	۰,۰۰۵	۰,۰۲۵	۰,۰۰۹	۰,۰۲۱	۰,۰۲۵	۰,۰۰۵	۰,۰۲۵
X27m	۲	۱,۵	۳	۲,۲۵	۴	۷	۱	۹	۳	۳
W27	۰,۰۲۵	۰,۰۰۵	۰,۰۲۵	۰,۰۰۹	۰,۰۰۵	۰,۰۲۵	۰,۰۲۵	۰,۰۲۱	۰,۰۱۶	۰,۰۰۵
X28m	۴	۷	۲,۵	۳	۸	۳,۵	۵	۷	۶	۱

Xim/m	نخبه ۱	نخبه ۲	نخبه ۳	نخبه ۴	نخبه ۵	نخبه ۶	نخبه ۷	نخبه ۸	نخبه ۹	نخبه ۱۰
W28	۰,۰۰۵	۰,۰۲۵	۰,۰۰۵	۰,۰۱۶	۰,۰۱۴	۰,۰۰۵	۰,۰۱۶	۰,۰۱۴	۰,۰۱۴	۰,۰۱۶
X29m	۶	۸	۶	۳	۲	۱	۴	۴,۵	۵	۵,۵
W29	۰,۰۱۶	۰,۰۱۴	۰,۰۰۷	۰,۰۱۴	۰,۰۱۶	۰,۰۱۴	۰,۰۰۵	۰,۰۰۳	۰,۰۰۲	۰,۰۱۴
X30m	۲	۸	۵	۲	۵	۶	۴	۶	۳	۱
W30	۰,۰۱۴	۰,۰۰۳	۰,۰۱۴	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۱۴	۰,۰۰۵	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳

میانگین نمرات اختصاص یافته توسط تمامی نخبگان برای سناریو i

\bar{X}_1	3.575	\bar{X}_{11}	3.575	\bar{X}_{21}	4.2
\bar{X}_2	4.7	\bar{X}_{12}	6.6	\bar{X}_{22}	6.4
\bar{X}_3	4.5	\bar{X}_{13}	6	\bar{X}_{23}	5.6
\bar{X}_4	6.19	\bar{X}_{14}	4.2	\bar{X}_{24}	4.7
\bar{X}_5	4.93	\bar{X}_{15}	6.2	\bar{X}_{25}	4.5
\bar{X}_6	5.47	\bar{X}_{16}	5.6	\bar{X}_{26}	6.19
\bar{X}_7	5.2	\bar{X}_{17}	5.9	\bar{X}_{27}	3.575
\bar{X}_8	6.8	\bar{X}_{18}	5.3	\bar{X}_{28}	4.7
\bar{X}_9	5.43	\bar{X}_{19}	5.54	\bar{X}_{29}	4.5
\bar{X}_{10}	4.5	\bar{X}_{20}	5.8	\bar{X}_{30}	4.2

اکنون می‌توان تابع هدف را با استفاده از رابطه زیر و اطلاعات دو جدول فوق محاسبه نمود:

$$y = \frac{\sum_{i=1}^n W_i * \bar{X}_i}{n}$$

فرض می‌شود رشته وزن‌های نخبه یک در تابع هدف مورد استفاده قرار گیرد:

W1	۰,۰۷	W11	۰,۰۲۵	W21	0.013
W2	۰,۰۳	W12	۰,۰۱۸	W22	0.017
W3	۰,۰۱	W13	۰,۰۱۲	W23	0.03
W4	۰,۰۴	W14	۰,۰۱۱	W24	0.03
W5	۰,۰۲	W15	۰,۰۱۹	W25	0.021
W6	۰,۰۱	W16	۰,۰۰۴	W26	0.009
W7	۰,۰۱	W17	۰,۰۰۲	W27	0.025
W8	۰,۰۱۵	W18	۰,۰۲۶	W28	0.005
W9	۰,۰۰۵	W19	۰,۰۳	W29	0.016
W10	۰,۰۱۵	W20	۰,۰۲۸	W30	۰,۰۱۴

تابع هدف با میانگین نمرات و وزن‌های نخبه یک، از رابطه زیر محاسبه می‌شود:

$$y = \frac{\sum_{i=1}^n W_i * \bar{X}_i}{n}$$

$$= \frac{0.07*3.575+0.03*4.7+0.01*4.5+0.04*6.19+0.02*4.93+0.01*5.4+0.015*5.2+0.005*6.8+0.015*5.43+0.025*4.5+0.01}{31}$$

$$\frac{6.6 + 0.011 * 6 + 0.019 * 4.2 + 0.004 * 0.019 + 0.002 * 6.2 + 0.026 * 5.6 + 0.026 * 5.9 + 0.03 * 5.3 + 0.028 * 5.54 + 0.013 * 5.8 + 0.017 * 4.2 + 0.03 * 6.4 + 0.03 * 5.6 +}{31}$$

$$\frac{0.021*4.7+0.009*4.5+0.025*6.19+0.005*3.575+0.016*4.7+0.014*4.5+0.51*4.2}{31} = \frac{6.535345}{31} = 0.2108$$

حال با همین رویه، Y برای نخبه‌های ۲ تا ۱۰ محاسبه می‌شود و حاصل به صورت جدول

زیر به دست می‌آید:

Y1	۰,۲۱۰۸
Y2	۰,۳۲۳۲
Y3	۰,۴۱۱۴
Y4	۰,۲۳۱۲
Y5	۰,۶۳۲۵
Y6	۰,۱۹۸
Y7	۰,۴۳۵۷
Y8	۰,۳۱۵۹
Y9	۰,۲۱۴۵
Y10	۰,۶۲۳۶

تفسیر جدول فوق بدین صورت است: $y1$ احتمال موفقیت آمیز بودن جنگ نرم در تغییر نظام سیاسی کشور را با استفاده از داده‌های نخبگان و رشته وزن‌های پیشنهادی نخبه یک ارائه می‌کند. به همین ترتیب $y2$ تا $y10$ با رشته وزن‌های پیشنهادی نخبگان ۲ تا ۱۰ محاسبه شده است.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

در این پژوهش با استفاده از درک پیشران‌های جنگ نرم و سناریوپردازی برای احتمال وقوع جنگ نرم و میزان موفقیت آمیز بودن متغیرهای کلیدی الگویی ارائه شده است که با استفاده از سناریوهای مختلف و به مدد کارشناسی افراد خبره در این حوزه احتمال وقوع جنگ نرم را در سال‌های آینده پیش‌بینی می‌کند. از مزایای این الگو می‌توان به کارآمدی و همچنین انعطاف‌پذیری و قابل‌گسترش بودن اشاره کرد. این الگو با کمی‌سازی متغیرهای کیفی درک بهتری نسبت چالش جنگ نرم و احتمال وقوع آن در آینده فراهم می‌کند. از این الگو می‌توان به منظور شناسایی متغیرهای اساسی در جنگ نرم به منظور تعیین راهبردهای دفاعی در جنگ نرم نیز استفاده کرد.

فهرست منابع

الف. منابع فارسی

- افتخاری، اصغر (۱۳۸۷). پژوهش‌های ارتباطی. ۱۵ (۵۵).
- الیاسی، حسین (۱۳۸۸). مقدمه‌ای بر ماهیت، ابعاد و مبانی تهدیدات نرم. مندرج در: قدرت نرم و جنگ نرم؛ از نظری تا عمل، تهران، نشر ساقی.
- حسینی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، سید علی (۱۳۸۹). خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۸۹/۱۱/۱۵.
- حسینی، سید حسین (۱۳۹۰). ارتباط اقماعی از آموزه‌های عملی تا یافته‌های علمی. تهران، انتشارات دانشگاه جامع امام حسین (علیه‌السلام).
- دهقایی فیروزآبادی، سید جلال (۱۳۹۰). فناوری‌های قدرت در جنگ نرم. تهران، فصلنامه مطالعات راهبردی، ۱۴ (۵۱).
- سراج، رضا (۱۳۸۷). جنگ در پناه صلح. مؤسسه اطلاع‌رسانی و مطالعات فرهنگ.
- ضیایی بیگلری، محمدرضا (۱۳۶۳). حقوق بین‌الملل عمومی. تهران، انتشارات کتابخانه گنج دانش.
- عبدالله‌خانی، علی (۱۳۸۵). رویکردها و طرح‌های آمریکایی درباره ایران. تهران، مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.
- ماه‌پیشانیان، مهسا (۱۳۸۶). راهکارهای آمریکا برای جنگ نرم با جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه تخصصی عملیات روانی، ۵ (۱۸).
- مک لین، ایان (۱۳۸۱). فرهنگ علوم سیاسی آکسفورد. ترجمه حمید احمدی، تهران، نشر میزان.

ب. منابع انگلیسی

- Blout, E. L. (2017). Soft war: Myth, nationalism, and media in Iran. *The Communication Review*, 20(3), 212-224.
- Chakraborty, S. (2022). TOPSIS and Modified TOPSIS: A comparative analysis. *Decision Analytics Journal*, 2, 100021.
- Cristo, D. A. (2005) Book review, "Soft power: the means to success in world politics", *American Economist*, 49:2, p99.
- Fan, Y. (2008). Soft power: Power of attraction or confusion?. *Place branding and public diplomacy*, 4(2), 147-158.
- It is worth noting here that there is some variation in the understanding of the term "propaganda". Etymologically, it comes from the notion of propagation and was originally a neutral term that was frequently used for the social good (for example, to encourage people to vote or for public health recommendations). In the West, it now has negative connotations due to dubious practices by dominant aggressive states, yet it remains in use as a neutral term in countries like China
- Jones, S. G., & Newlee, D. (2022). *United States' Soft War with Iran*. Center for Strategic and International Studies (CSIS).
- Lee, G. (2009). A theory of soft power and Korea's soft power strategy. *The Korean Journal of Defense Analysis*, 21(2), 205-218.

- Nye, J. S. (2019). Soft power and public diplomacy revisited. *The Hague Journal of Diplomacy*, 14(1-2), 7-20.
- See Frances Stonor-Saunders's book *Who Paid the Piper? The CIA and the Cultural Cold War* (2000) for a detailed examination of the covert funding of art and culture by America's Central Intelligence Agency (CIA).
- Treverton, G. F. and Jones, S. G. (2005) Measuring national power, Conference Proceedings, the Rand Corporation, available from www.rand.org

(ج) وبسایت‌ها

- مجموعه بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی). قابل دسترسی در سایت www.khamenei.ir